

נהריים, רצח שבע הבנות, עדותה של אורנה שמעוני

(יום ד' 23 בינואר 2013, בהדרכת מדריכים להכנה לטקס נטיעות ביער הבנות. רשם מהזיכרון, בסוף אותו יום: יואל הורוביץ. אורנה עברה על העדות ותיקנה כמה פרטים)

בקשר לארבעת חברי אשדות יעקב איחוד שעלו על מוקש: אורנה נסעה באותו מקום על אותו שביל עפר עם טרקטור כחצי שעה לפני החבר'ה שעלו על המוקש. למזלה היא לא עלתה עליו.

על רצח הבנות:

בבוקר הרצח, ביום חמישי, ד' באדר ב', תשנ"ז, 13.3.97, אורנה הדריכה טיול שנתי של כיתה ב' מבית ספר נופית באי השלום. בין תלמידי הכיתה הייתה בטיול גם נכדתה הבכורה של אורנה. (אורנה הייתה יורדת לנהריים פעם בשבועיים לתכנן באי פארק לנוער שוחר שלום ישראלי ירדני).

אורנה סיימה את ההדרכה קצת לפני השעה 11 לפני הצהריים וירדה מהאוטובוס ליד תעלת ה-0, על כביש המערכת, סמוך לכניסה לתחום ירדן. מיד ברדתה מהאוטובוס, שמעה את צרור היריות הראשון. הא חשבה שזה ממוצב של חיילי צה"ל והחלה לרוץ לשם. נורה הצרור השני ויחד איתו צרחות וזעקות הבנות. אורנה ראתה את הבנות מתגלגלות במדרון המזרחי צפוני של גבעת הרצח.

החייל הירדני ירד ממגדל התצפית בראש גבעת הרצח וירה צרור ראשון ממרחק כ-30 מטר. אז הוא רץ אליהן, אל המדרון המזרחי צפוני של גבעת הרצח, תוך שהוא מחליף מחסנית, וירה בבנות מטווח אפס. מהירי הזה נפגעו הבנות. כשהחליף למחסנית שלישית, היה לו מעצור בנשק. אז קפצו עליו החיילים הירדנים והשתלטו עליו.

כאשר אורנה שמעה את זעקת הבנות, היא רצה לעמדת השוטרים הסמוכה למעבר לתחום ירדן וביקשה מהשוטרת להזעיק עזרה. השוטרת, שישבה בחדר עם מיזוג, לא שמעה כלל את היריות השוטרת לא הבינה מה קורה, צלצלה והסברה היה מבולבל. אורנה חטפה מידיה את השפופרת וצעקה לשוטר שמעבר לקו: "יש כאן טבח. תשלח מסוק". מאוחר יותר השוטר סיפר שכאשר שמע את הצעקה של אורנה, הוא הבין שבשטח קורה משהו נורא.

האוטובוס של הבנות ירד מהגבעה ואורנה פגשה אותו במקום שעמדה. היא הורידה את הבנות מהאוטובוס והשכיבה אותן על האדמה, צרחות הבנות לא פסקו. שלוש בנות צרחו לשמות חברותיהן וכי סיון נשארה שם. אורנה ביקשה את המורה לספור את הבנות. לאחר ספירה צרחה המורה "חסרות לי תשע בנות".

אורנה חיבקה את הבנות ונתנה להם סעד ראשוני. בינתיים הגיע האמבולנס הראשון, והמורה צעקה אליו: "כיסיתי אותן בחרדליות". בעזרת הצעקה הזו מצאו אנשי האמבולנס את סיון וקרן ז"ל במדרון המזרחי צפוני של גבעת הרצח, מכוסות בצמחי חרדל השדה.

באחד מימי השבעה נסעה אורנה לבית הספר אמי"ת פירסט בבית שמש להיפגש עם תלמידי כותות ח'. הילדים ביקשו ממנה להוציא את קיבוצי עמק הירדן ולדרוש את החזרת האי לריבונות ישראלית. אורנה אמרה להם שהיא באה להיות איתן ולחבק אותן וכי לא באה לשכנע בנושאים פוליטיים, אבל הבטיחה לבנות לנסות להנציח את הנרצחות בפרחים ועצים.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

בדרך חזרה מבית הספר החליטה אורנה להנציח את שבע הבנות. היא ראתה בעיני רוחה את הגבעה וציירה טיוטה ראשונה של עץ עם גזע אדום וענפים שחורים שרופים שהובילו לשבע גבעות שעליהן שמות הבנות בפרחים. גבעת ההנצחה הייתה אמורה להיות מוכנה ביום השלושים לרצח הבנות (ואכן היא הייתה מוכנה במועד זה). באותו יום היה אמור להתקיים במקום טקס אזכרה בהשתתפות המלך חוסיין וראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו. צה"ל הביא לאזור כוחות גדולים, כולל טנקים ויחידות מובחרות, לאבטח את הטקס. אריק שרון, שהיה שר התשתיות, ניהל את הכנת הטקס מול ירדן. ירדן בקשה מישראל בלילה לפני הטקס, לוותר על תשלום על המים שחויבו בהסכם השלום. אריק שרון סירב (ובצדק) לכן הירדנים הודיעו שחוסיין לא יבוא לטקס. בעקבות ביטול השתתפותו של המלך ביטל גם בנימין נתניהו, שהיה ראש הממשלה, את בואו. בעקבות הודעת שני האישים על אי בואם, הודיעו המשפחות שהיו כבר מאורגנות באוטובוסים על אי רצון בטקס. הטקס בוטל. למעשה בכך נמנעה חשיפת אתר ההנצחה החדש לציבור.

לאחר הסכם השלום עם ירדן ב-1994 תוכנן על ידי אורנה פארק לנוער שוחר שלום ירדני ישראלי באי נהריים שעבר לריבונות הירדנית. באי תוכננו עצים ודשא לבלילי הנוער ועל הגבעות בריבונות הישראלית טרובינות להתכנסות עם זמרים וריקודים, בעקבות ביטול הטקס הציע איל, בנה של אורנה, ששמע בתקשורת את כל מה שקרה, וגם את קולה של אימו, להחליף את רעיון הפארק לנוער שוחר שלום, ביער לזכר שבע הבנות. אורנה קיבלה את ההצעה.

הקשר בין אורנה לבין קרן קימת לישראל נוצר עוד בשלב תכנון הפארק האקטיבי. כשהוחלט להחליף את הפארק ביער, הקשר עם קק"ל התחדש, וקק"ל מסייעת מאז לכל אורך הדרך. הוחלט לקיים בכל שנה בט"ו בשבט טקס נטיעות לזכר שבע הבנות, וב-16 השנים שחלפו מאז, יוערו הגבעות מסביב לאתר ההנצחה, (פרט לשנות השמיטה) והייעור עודנו נמשך. ביער שבעה זני אקליפטוס עם גוויי עלווה שונים ופריחה שונה, להזכירנו את שבע הבנות שכל אחת הייתה פרח אחר. טקסי הנטיעות האלה גם חשפו בפני הציבור, באיחור של כמעט שנה, את אתר ההנצחה המיוחד כל כך.

בכל שנה בט"ו בשבט מתקיים באתר ההנצחה טקס ממלכתי ששומר את זכרן של שבע הבנות ומביא צמיחה והתחדשות.

ראה גם עדותה של אורנה שמעוני במסמך "שבע בנות בשער". יש שם פרטים שאין כאן.